

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

§. XVIII. Fortitudo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

Nam tunc totalis significatio tollitur, juxta dicta *lib. 5. cap. 4. tit. 14.*

IV. Sicut in rebus venereis parvitas materiæ non excusat Laicum à mortali, ita nec Religiosum, vel Sacerdotem à sacrilegio, quia in eis rebus illa non admittitur.

V. Quia verò furtum unius oboli parvitas materiæ est, à mortali excusans, ita à sacrilegio mortali ex parvitate materiæ excusatur, furans obolum in loco sacro, vel religiosus contra votum paupertatis absque licentia de obolo disponens; in his enim gravis irreverentia non apparet rebus sacris fieri.

§. XVIII.

Fortitudo.

127. **Q**Uæritur. *Quid sit fortitudo, ut est virtus moralis?*

Resp. Est *virtus importans firmitatem animi in sustinendis, & repellendis, quando oportet ad bonam virtutis, doloriferis, continentibus etiam pericula mortis, ut, mutilationibus, incarcerationibus, exiliis, tormentis, &c. ipsaque morte; quæ cum sint apta frangere cujusvis animum, & difficile sit firmitatem in eis habere, ac non timere mortis pericula, necessaria est virtus, quæ moderetur timorem, ne nimis timendo mortem, Deum offendamus relinquendo virtutis exercitium, & moderetur audaciam, ne plus aggrediamur, quam secta ratio dicitur.*

128. Audacia committitur temeraria vitæ expositione. In hoc genere, præcipuus actus fortitudinis est, prudens ani-

madversio cum cautela periculorum, ne exponatur, ubi sine ulla utilitate, vel necessitate mors sequeretur. Ideò, etiam viri sancti mortem, quando eam subire non oportebat, per fortitudinis actum præcaverunt.

Hinc fortis est Parochus, qui videns sibi imminere mortem, si officium suum, & charitatem erga peste infectos exerceat forti ausu, periculum mortis contemneat. Fortes fuerunt antiqui Christiani, qui sine querela sustinuerunt exilia, bonorum amissionem, &c. & fortissimi martyres (ideò dicti, quasi testes fidei Catholicæ) qui pro Christi fide, animo forti, & firmo absque metu, ipsam mortem à Tyrannis tolerarunt.

Dices. Fides obligat sub mortali, ut, non obstante quocumque, etiam mortis periculo, non negetur, sed confiteatur; quia licitum non est, ob timorem cujuscumque mali, etiam mortis, fidem negare, vel alias virtutes violare, sed quilibet fidelis tenetur se morti exponere pro defensione omnis Christianæ virtutis; Ergo non fortitudo eam firmitatem præstat.

Resp. Negando consequentiam. Licet enim aliarum virtutum præcepta, etiam cum mortis periculo, obligent, & homines in facti contingentia exequi teneatur; non sequitur tamen, quòd ipsa virtus exequenda in tali periculo sit fortitudo, sed hæc ab ea in subsidium imploratur: explico: coram Tyranno mortem minante est consistenda fides: fides tunc cum Dei auxilio facit internè credere firmissimè ea, quæ à Deo sunt revelata Ecclesie Catholicæ, & confiteri externè talem assensum; sed fortitudinis virtus facit

cit pro eo loco, & tempore, ut fidelis promptè, alacriter, & sine metu Tyranno resistat, & mortem pro fidei veritate gloriosè sustineat. In privatione delectationis veneræ, & separationis ab amica sentitur difficultas, hæc superanda est à castitate, pro qua conservanda debet mors sustineri; difficultas verò, quæ in eo sentitur, à fortitudine superatur. Quamobrem, ut dixit Lauræa 10.2. de virt. in gen. disput. 26. art. 4. num. 53. difficultates procedentes à passionibus, quæ non respiciunt malum, seu damnum externum, ut cruciatus, amissionem bonorum, &c. superari debent à particularibus virtutibus per proprii actus exercitium; dum verò pro exercitio talium virtutum aggredienda sunt, & superanda difficilia exteriora, quæ tale aliquod damnum possunt inferre: vel sustinenda sunt mala illa, quæ jam advenrunt, necessaria est fortitudo, ut ab illis distincta. Hinc dicitur, quod fortitudo est virtutum custos, & quod semper, vel ferè semper conjuncta est cum aliqua alia virtute; *Legendus ille.*

129. *Quæritur. An fortitudo obliget ad suum actum?*

Resp. Ad internum, qui ponitur in prompta voluntate, qua sumus parati, etiam subire pericula mortis, ubi unum ex his immineret, quàm Deum offendere, semper obligamur: quia semper parati esse debemus vitare potiùs Dei offensam, etiam minimam, quàm cætera mala pœna, etiam gravissima. Ad externum, hoc est, ad ipsam actualem externam tormentorum, & mortis passionem tenemur in casu particulari, & dum occasio se præbet, vel sustinendi pœnas, aut

mortem, ne, vel fides negetur, castitas violetur, &c. quo casu ad actum fortitudinis ad minus per accidens, ut V.C. Fides confiteatur, & non negetur, sub mortali obligamur. Imminet Christiano mors à Tyranno, si fidem non neget: duo Christiano præcipiuntur, hoc est, internus actus fidei cum externa ejusdem confessione, & ipsa mortis permissio; ad primum obligatur per se, seu obligatione proveniente ab ipsa virtute fidei, quæ præcipit, ut non negetur, etiam cum periculo vitæ: ad secundum per accidens, in ordine scilicet ad exercendum actum fidei: propterea, dum vi tormentorum fidem abnegat, non tenetur in confessione explicare, quod omiserit actum fortitudinis, sed sufficit, si accuset peccatum negationis, & cætera juxta dicta cap. 1. n. 3. *Campion. p. 2. cap. 44. n. 13.*

130. *Quæritur. Quæ vitia fortitudini sunt opposita?*

Resp. I. Per excessum intinendo opponitur timiditas, quæ de sua natura est veniale, sed per accidens, & ratione alterius fit mortale; dum inordinate, & plusquàm amanda sit, amatur vita; & inde fit, ut ad vitandas pœnas, vel mortem, quis eas non sustineat, Christum neget, fornicetur, &c. II. Per excessum in audendo opponitur audacia, sed impaviditas, ratione cujus homo magis, quàm debet, exponit vitam, & bona temporalia. Quæ est mortale, vel veniale pro gravitate, vel levitate mali sequendi. III. Per defectum in aggrediendo pericula opponitur vecordia, qua homo, ut debet, & potest, deficit in audendo aggredi, & tentare pericula.

131. Quæritur. *Qua virtutes ad fortitudinem reducantur?*

Resp. I. Magnanimitas. II. Magnificentia. III. Patientia. IV. Perseverantia.

132. Quæritur. *Quid sit magnanimitas Christiana?*

Resp. Si loquimur de ea, quæ ponitur pro gradu quodam perfectionis fortitudinis, idem est, ac *animus promptus ad subeunda ob bonum virtutis, lumine fidei præsupposito, etiam magna pericula mortis; prout plures viri sancti fecerunt.* Si verò sermo sit de ea, ut est fortitudini annexa, est idem ac *virtus magnorum bonorum desideria moderans, erigens spem, ut quis cum Dei auxilio, vel propter Deum, tentet magna opera, qua magno honore sunt digna; propter quæ & ipse magno honore dignus reputatur; circa quem tamen ita magno animo est, ut in honorem primario non tendat, nec pro magno mandatum honorem faciat, sed circa opera, & res præclaras propter Deum occupatur, ad quas sequitur, ut inde honoretur. Verùm honores pro meritis suscipit, vel recusat, prout Dei gloriæ, suæ, & aliorum salutem conducere iudicat; nec extollitur, si honoretur, sed ad Dei gloriam utitur. Exemplum: magnum in Dei gloriam, & Sanctorum honorem templum juxta tuas vires ædificas: publicæ commoditati hospitale relinquis: oblatum tibi ab Ecclesia in populi utilitatem officium periculis plenum non refugis, confidens cum Dei auxilio illud implere, propter quæ honorari, & laudari non parum mereris, magnanimus es.*

133. Est magnanimus alienus à præ-
Matthæucci Cautela Confess.

sumptione, quia non aggreditur opera, sicut præsumens, supra suas vires, & merita: ab ambitione, cum non primario, nec directè, sicut ambitiosus quærat honores, nec falsos, vel, qui ad opera mala sequantur. A vana gloria, quia non de opere moraliter malo laudare appetit: Et à pusillanimitate, quia ex parvitate animi, vel suam auctoritatem, dignitatem, & privilegia defendere, aut officium periculis, & difficultatibus abundans, sibi in proximi utilitatem datum, amplecti non negligit.

134. Hinc habes vitia Magnanimitati opposita esse Præsumptionem, Ambitionem, inanem Gloriam, & Pusillanimitatem; quæ tamen per se non sunt mortalia, quia Magnanimitas, cui opponuntur, ex sua natura sub mortali ad suum actum non obligat; nam magna hæc, & nunc, ad quæ ipsa dirigit supererogationis, non necessitatis opera sunt. Verùm per accidens, & cum ex aliis capitibus habent destruere charitatem, mortalia fieri possunt: ita mortaliter peccas, si sine jurisdictione absolvas: non ordinatus in Presbyterum consecres. Nam super tuas vires præsumens, sacrilegia committis. Si Episcopatum per simoniam acquiras, ut inde honoreris: si honores divinos quæras, ambitio in te lætalis est. Si de furto, stupro, &c. laudari cupias, inanis gloria est peccaminosa graviter. Si ex animi dejectione dignitatem tuam non defendis, & inde sequitur contemptus Ecclesiasticæ prælaturæ, Pusillanimitas est lethalis.

135. Quæritur. *Quid sit magnificentia?*

Resp. Magnificentia Christiana est vir-

(T)

146

tus inclinans ad erogandos magnos sumptus in opera sumptuosa, magna, & decentia in ordine ad Dei gloriam, & salutem suam, ac proximi commoditatem, ut est erectio templi, Monasterii, &c. Verum, ut quis magnificus dicatur, debet sumptus, quos facit, excedere, qui regulariter solent inter homines fieri, nec solum debet animum habere expendendi in opus magnum magnam pecuniarum summam, sed debet etiam expendere, quia huiusmodi animus potest & in paupere esse, qui magnificus non dicitur. Immo de ratione magnificentiae est, ut thesaurorum effusio ita magna sit juxta dignitatem personae, ut non sit facilis aequalis, aut superabilis: propterea, si Rex, vel alius Princeps impendat in opere aliquo magno, plusquam privatus, non proinde est magnificus; sed si effundat supra alios sibi pares, ut non possit facile aequari, aut superari.

136. Petitur. *An magnificentia distinguatur à prodigalitate, & liberalitate?*

Resp. Affirmative; à prodigalitate, quia haec dat plura; sed non secundum ordinem rationis, & quando non oportet: magnificentia autem plura erogat, sed non nisi, ut oportet ad magnifica, & sumptuosa opera pro factis, vel pro publica utilitate; à liberalitate etiam, quia liberalis solum in parvis, & mediocribus, & raro in operibus sumptuosis opes erogat.

137. Vicia opposita Magnificentiae, sunt I. *Parvificentia* per defectum; & est, dum quis vel non aggreditur magnum opus, ut convenit, ne faciat magnas ex-

penas: vel aggreditur, & in eo non vult consumere expensas proportionatas magnitudini operis: Ex genere suo non est peccatum mortale, sed potest fieri per accidens, ut si ad eum pecunias desideres, ut paratus sis ob ipsarum amorem Deum offendere.

II. *Pecuniarum consumatio* in hoc consistens, quod magni thesauri profundantur excedentes operis dignitatem; Quae etiam potest per accidens esse mortale, ratione injusti nocumenti, ut, si legatis non fiat satis, iustitia non administretur, &c.

Dices. Magnificentia Deo tribuitur, sed ut sic non respicit pecuniarum, & Thesaurorum profusionem, sed solum opera magna, & excelsa, ergo à nobis non bene fuit descripta.

Resp. Nos descripsisse Magnificentiam, ut est sub liberalitate, & species ab ipsa diversa, non verò prout significat habitum, vel actum faciendi opera magna, & excelsa in quovis genere rerum: hanc Deus in operibus creationis, redemptionis, justificationis, & miraculis magnis ostendit. De quo pro Confessario satis.

138. Queritur. *Quid sit patientia?*

Resp. Est *constans in rebus adversis propter Deum, tolerantia*. Additur propter Deum, ut Confessarius videat discrimen patientiae Christianae ab alia. Ad recuperandam sanitatem sustines ferum, & ignem, patiens es, sed in patiendo non mereris: ea sustines ex amore Dei, vel, quia tuis peccatis majora debentur, verè patiens es; & dum iustus sis, talis actus est meritorius. Christus non omnes, qui persecuciones pati-

tiuntur, beatos prædicat, sed qui patiuntur propter iustitiam.

139. At patitur. *An teneamur aliquando sub mortali ad exercendum actum patientiæ?*

Resp. Sub mortali tenemur esse dispositi ad toleranda mala, quæ nobis possunt accidere, ne charitatem perdamus, aut ne mortaliter peccemus: Ad externum actum patientiæ tunc sub mortali tenemur, ea mala patienter tolerando, cum sine illo charitas non potest servari; & propterea, quia patientia tunc obligat ratione charitatis, solum per accidens obligabit. Consequenter in confessione non obligabimur explicare omissionem actus patientiæ, sed satis erit aperire mortale, quod omittentes eum commiserimus.

Ex his habes impatientiam, quæ patientiæ opponitur, per se non esse mortale; sed per accidens fit ratione scandali, aut mali gravis, quod quis impatientia victus committere proponit; vel ob perjuriam, blasphemias, & imprecationes, in quas prorumpit.

140. Quæritur. *Quid sit perseverantia?*

Resp. Est virtus, per quam, non obstante temporis diuturnitate, difficultate, & molestiis, homo persistit in bono opere, prout id à recta ratione dicitur. A Confessario ad sex menses te obligante recitare quotidie psalmum *De profundis*, petis, ut tibi id mutet in duo Defunctorum officia, unica vice recitanda: recusas primum, quia id, ratione durationis difficilius est, quam difficile sit duo officia recitare; sed dum illud eligis, difficultatem ex diuturnitate provenientem per perseverantiam vincis.

Actus internus perseverantiæ est electio sustinendi in rebus difficultatem ex diuturnitate proveniente: externus autem est ipsa permissio in actu exercito: de quorum actuum obligatione discurras, juxta dicta de patientia.

141. Quæritur. *Quæ vitia opponantur Perseverantiæ?*

Resp. I. Per defectum *Mollities*; non ea castitati opposita, sed per quam homo ratione mollis, & delicata vitæ nollens diu delectatione, & voluptate carere, cedit difficultati, quæ in bonorum operum exercitio occurrunt. Estque mortale, cum ipsa charitas non servatur.

II. Per excessum *Pertinacia*; in eo consistens, quod quis ita suæ sententiæ adhareat, ut nolit cedere, quibus, & quando secundum rectam rationem cedere debet. Quæ pariter læthalis est, dum cum ea charitas servari non potest: seu, dum quis obligatur sub mortali alteri cedere, & cedere non vult. Obligamur omnes subijcere intellectum definitionibus Ecclesiæ, credendo, quæ ipsa erudenda proponit; si non cedas credendo, sed, ubi cisis mane, vel illam Ecclesiæ definitionem, oppositum teneas, pertinax es, & mortaliter peccas, cum in materia fidei pertinax sis, & hæreticus. Teneas Romano Pontifici præcipienti obedire, si obedientiam negas, es pertinax, & schismaticus, juxta dicta *cap. 7. nu. 24.* Debes obedire legi præcipienti sub excommunicatione majore non alienare bona Ecclesiastica, sine consensu Sedis Apostolicæ; alienas, pertinax, contumax, & inobediens diceris. Et ex his ad similia.

(T) 2

§. XIX.